Info

Napredek Turčije v pristopanju k Uniji

Resolucija o pristopanju Turčije k Evropski uniji, ki so jo poslanci sprejeli v sredo s 429 glasovi za, 71 proti in 125 vzdržanimi glasovi, je sicer kritična glede upočasnitve procesa reform, vendar pa obenem pozdravlja napredek, storjen na področjih odprave mučenja, boja proti korupciji in zagotavljanja pravic žensk.

Parlament pozdravlja dejstvo, da so se pristopna pogajanja med Turčijo in Evropsko unijo le začela in sicer z odprtjem in začasnim zaprtjem poglavja znanost in raziskave, vendar pa obžaluje upočasnitev reformnega procesa v zadnjem letu. Zastoj se odraža še posebej na področjih svobode izražanja, verskih in manjšinskih pravic, odnosov med civilno družbo in vojsko, zagotavljanja izvrševanja zakonov, pravic žensk, sindikalnih pravic in kulturnih pravic.

Poslanci so med drugim zaskrbljeni zaradi neenakosti pred zakonom in pozivajo turške oblasti, da zagotovijo enako obravnavo za vse turške državljane v celotnem sodnem postopku, od preiskave, sojenja, obsodbe do zaporne kazni, brez razlik za vladne uradnike, vojaško osebje ali pripadnike varnostnih sil.

V zakonodajo so sicer vnesene določene izboljšave, zlasti kar zadeva odnos do mučenja, vendar so potrebni še učinkovitejši ukrepi, saj se je - zlasti na jugovzhodu države - ponovno povečalo število prijavljenih primerov mučenja ali slabega ravnanja, ki ga izvajajo pripadniki represivnih organov oblasti. Menijo, da je jasna ustavna ločitev med civilno in vojaško-politično ter ustavno vlogo v Turčiji predpogoj za resno obravnavanje njenega pristopa k EU.

Človekove pravice

Parlamentarci obsojajo kršitve človekovih pravic in svoboščin ter omejitve pri njihovem uveljavljanju in poudarjajo, da mora Turčija ravnati v skladu z Evropsko konvencijo o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, kar zajema tudi celovito in pravočasno izvrševanje vseh sodb Evropskega sodišča za človekove pravice. Parlament ugotavlja, da je bil po začetku veljavnosti novega kazenskega zakonika dosežen določen napredek na področju pravic žensk, vendar diskriminacija žensk ostaja resen problem, zato so potrebni še dodatni napori za odpravo teh praks in nasilja nad ženskami.

Od zadnjega poročila parlamenta ni bilo napredka na področju verske svobode, zato poslanci poudarjajo, da je treba za zagotavljanje te svobode državljanov urediti tudi pravne in upravne možnosti, tako za organiziranje verskih skupnosti, kakor tudi upravljanje s premoženjem skupnosti in usposabljanje duhovščine. Parlament vnovič poziva oblasti, naj izpolnijo svoje obveznosti in odpravijo ovire, s katerimi se soočajo verske manjšine, zlasti glede njihovega pravnega statusa in premoženjskih pravic.

Napetosti na jugovzhodu Turčije predstavljajo resno grožnjo za mir in stabilnost v regiji.

Tiskovna služba
Direktorat za medije
Direktor - Predstavnik za tisk : Jaume DUCH GUILLOT

Poslanci poudarjajo, da je treba napetosti zmanjšati, če se res želi doseči trajne in resnične reforme, zato poziva sprte strani, naj se vzdržijo uporabe nasilja. Ob tem dodajajo, da se zakonodajnega načela o terorizmu ne sme opredeliti tako, da bi bila v protiteroristični zakon vključena tudi neteroristična kazniva dejanja. Namesto da bi se nanašal na konkretna kazniva dejanja, zakon opredeljuje terorizem na podlagi njegovega namena in ciljev, je zelo nejasno oblikovan in vsebuje zelo široke pojme, s čimer ogroža temeljne svoboščine. Oblasti še pozivajo, naj spoštujejo evropske standarde o odvzemu prostosti in pridržanju osumljencev ter neodvisnim patologom omogočijo celovito preiskavo v primerih smrti v priporu ali zaradi domnevnega nasilja varnostnih sil.

Vprašanje Cipra in Armenije

Parlamentarci pozivajo Turčijo, naj prizna Republiko Ciper, umakne svojo vojsko s severnega dela otoka in odpravi prepoved pristajanja za plovila, ki plujejo pod ciprsko zastavo oziroma prihajajo iz ciprskih pristanišč ter da ciprskim letalom dovoli prelet nad Turčijo in omogoči pristanke na turških letališčih. Ankaro opozarjajo, da je to kršitev pridružitvenega sporazuma ter carinske unije, saj gre za kršitev načela prostega pretoka blaga. Poslanci tudi obžalujejo, da Turčija v mednarodnih organizacijah in v večstranskih sporazumih vztraja pri svojem vetu proti sodelovanju Republike Ciper.

Parlament ugotavlja, da se je z nedavnimi debatami v Turčiji vsaj začela razprava o boleči zgodovini odnosov z Armenijo in poudarja, da je za državo na poti k članstvu nujno priznati svojo preteklost in se sprijazniti z njo, četudi priznanje genocida nad Armenci formalno ne sodi med koebenhavnska merila. S tem v zvezi poziva turške oblasti, naj olajšajo delo raziskovalcev, intelektualcev in akademikov, ki se ukvarjajo s tem vprašanjem, ter naj jim omogočijo dostop do zgodovinskih arhivov. Obenem poslanci pozivajo tako Turčijo kot Armenijo, naj brez kakršnih koli predpogojev sprejmeta potrebne ukrepe za vzpostavitev diplomatskih in dobrososedskih odnosov ter odpreta kopensko mejo.

Potek pristopnih pogajanj

Poslanci menijo, da mora turška vlada svoji javnosti jasno pojasniti tudi to, da je izvajanje reform sestavni del pristopanja k Uniji, kjer merilo uspeha ni izpolnjevanje posameznih ukrepov, temveč doseganje evropskih standardov glede demokratizacije in politične liberalizacije, s čimer se ne spremenijo le načini delovanja, ampak tudi miselnost. Na koncu pa dodajajo, da je začetek pogajanj prvi korak v dolgotrajnem procesu, ki je že po svoji naravi odprt ter ne vodi že vnaprej in samodejno do pristopa. Cilj pogajanj je resda turško članstvo v EU, vendar bo uresničitev tega cilja odvisna od prizadevanj obeh strani. V primeru resnega in stalnega kršenja načel demokracije, spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin, pravne države in načel mednarodnega prava pa bi Komisija lahko priporočila Svetu začasno prekinitev pogajanj.

Evropska komisija je sicer nedavno sporočila, da bo svoje poročilo o napredku Turčije v pristopanju k Uniji predstavila 8. novembra.

Torkova razprava o poročilu

Poročevalec **Camiel EURLINGS (EPP-ED, NL)** je v predstavitvi poudaril, da poročilo parlamenta prehiteva poročilo Komisije in je *"pošteno, toda strogo. Pošteno, ker temelji na dejstvih in je konstruktivno, ter strogo, ker je žal veliko razlogov za kritiko"*. Poslanci v odboru za zunanje zadeve tako ugotavljajo, da se je reformni proces upočasnil, kar pa ne pomeni, da se je ustavil. Kritični so predvsem zato, ker bi želeli več političnih reform, predvsem kar se tiče svobode izražanja, svobode verskega prepričanja, umiritev razmer na jugovzhodu države in rešitev vprašanja Cipra. Glede priznanja genocida nad Armenci pa je poročevalec poudaril, da *"to sicer ni pristopni pogoj, toda država, ki je na poti v Evropo, mora razčistiti s svojo preteklostjo"*.

Predstavniki političnih skupin:

Elmar BROK (EPP-ED): *"Gre za uravnoteženo, dobro poročilo. Verjamem, da moramo ugotoviti, da so pogajanja konstruktivna na obeh straneh, Turčiji želimo dati možnost članstva. Poudarjamo pa, da je proces reform po začetku pogajanj upočasnjen. Gre za konkretna vprašanja: človekove pravice, pravice manjšin,*

verska svoboda, svoboda izražanja - to so nujni pogoji za uspešna pogajanja.
Dejstva moramo poudariti, ne smemo se slepiti - treba je upoštevati vsa merila. Rekli smo, da je treba letos rešiti vprašanje Cipra in ga ne smemo več prelagati, odgovoriti pa moramo tudi na vprašanje o absorpcijski sposobnosti EU, saj je od tega odvisna nadaljnja širitve Unije."

Jan Marinus WIERSMA (PES, NL): *"Gre za pomembno vprašanje in očitno je, da je Turčija povezana z EU, dejstvo pa je tudi, da moramo spodbuditi proces reform. Evropski parlament objavlja poročila o napredku in tudi to poročilo je uravnoteženo. Ne smemo izgubiti izpred oči možnosti partnerstva. Precejšen napredek je bil dosežen, resda nedavno upočasnjen, toda treba je ponovno vzpostaviti ta postopek. Pogajanja se nadaljujejo, njihov cilj je polnopravno članstvo Turčije, a vendar sedaj nismo v položaju, da bi lahko sprejeli nove članice, kar je jasno tudi iz tega poročila.*
Dve točki v poročilu se nanašata na genocid nad Armenci. Mislim da smo v pogajanjih dosegli nek kompromis. Pozvati moramo turško vlado, da prizna ta genocid, mislim pa, da to ne sme biti pogoj."

Andrew DUFF (ALDE, UK): *"Resolucija ne predstavlja pravega ravnotežja. Posebna vloga Evropskega parlamenta v pristopnem procesu je vsekakor vzpodbujanje demokracije v Turčiji. Naše kritike morajo biti konstruktivne, vzpodbujati morajo turško stran k modernizaciji. Prav je, da poudarjamo obstoječe ovire pri svobodi govora, vendar pa ne bi smeli postavljati omejitev glede nadaljevanja procesa, ki smo ga pričeli. Ublažiti moramo odziv, poskušati biti dosledni, posebno pa pravični, kar zadeva vprašanje Cipra in tudi Armenije. Kandidatura Turčije je pomemben trenutek, ki bo zaznamoval Unijo"*

Joost LAGENDIJK (Zeleni/EFA, NL): *"Nekoliko smo zaskrbljeni zaradi poročila. Jasno želim povedati: kritični odstavki, ki od Turčije zahtevajo pospešitev procesa reform, me ne skrbijo, toda zdi se mi, da gredo stvari v napačno smer. Mislim na del, ko govorimo o priznavanju genocida, ki naj bi bil pogoj za vstop. V prvotnem osnutku je bilo to uravnoteženo, zdaj pa ni več. (...) Zakaj potrebujemo strogo, a pravično poročilo? Tisti, ki so bili pri nas v preteklih tednih, so rekli, da to poročilo ne bo pomagalo v Turčiji in bo le veter v jadra tistih, ki so proti članstvu Turčije. Če poročila ne spremenimo, bomo naredili korak nazaj in zapustili bomo pogajalsko mizo."*

Vittorio AGNOLETTO (GUE/NGL, IT): *"Prejšnji teden sem skupaj s pododborom za človekove pravice obiskal Turčijo in naletel na drugačen položaj, kot sem ga pričakoval. V Kurdistanu smo naleteli na militarizirano območje, celotno prebivalstvo je ožigosano za teroriste, otroci, ki jih aretirajo, ker izrečejo nekaj napačnega... Skušati moramo doseči prekinitev ognja. Kurdsko delavsko stranko je treba pozvati k sodelovanju s turško vlado. Tam, na območju kjer živi zgolj 20 tisoč ljudi, je trenutno 7000 pripadnikov varnostnih sil."*

Konrad SZYMAŃSKI (UEN, PL): *"Poročilo o Turčiji je na določenih mestih zares zaskrbljujoče. Po več kot 40 letih je ta država še vedno v konfliktu z nekaterimi sosedami, vključno z nekaterimi članicami EU. Potrebujemo pojasnilo v zvezi z dogodki. Tu so tudi izjave turških predstavnikov vlade v zvezi z izjavo papeža v Regensburgu. Kljub vsemu pa Turčiji ne smemo obrniti hrbta. Skupen gospodarski in politični napredek lahko dosežemo tudi drugače, ne le s članstvom. Govorim o napredni politični poti za Turčijo in počasni poti za Ukrajino, a pri tem ni Ukrajina tista, ki ima številne težave s človekovimi pravicami in niso njeni državljani tisti, ki prosijo azil v naših državah."*

Bastiaan BELDER (IND/DEM, NL): *"Nekaj vprašanj se mi zdi zelo zanimivih. Gre za to, da ni dovolj verskih svoboščin in svoboda veroizpovedi ni dovolj zagotovljena. Zdi se mi, da je Turčija država, ki je nekako podtalna, to je del prizadevanj, rezultat katerih je bil tudi uboj italijanskega duhovnika Santora, kjer sledi vodijo vse do notranjega ministrstva."*

Andreas MÖLZER (samostojni poslanec, AT): *"Evropska komisija včasih zapira ne le eno, temveč kar obe očesi. Govorimo o zgodbi o uspehu, v resnici pa se slepimo. Že leta 1999 smo govorili o političnih merilih, ki jih je treba spoštovati v zvezi s konfliktom med Ciprom in Turčijo. Evropska komisija je bila zelo velikodušna, podaljšali so roke, upali, da bo Ankara priznala Nikozijo. Turki so bili tudi preudarni, realnost pa je drugačna. Turčija še ni zrela, da bi postala članica: ni priznala Cipra in armenskega genocida, prav tako pa ni pripravljena ustrezno obravnavati kurdske manjšine. Podpiram reformi proces, toda Turčija ni pripravljena, da postane članica EU."*

Kontakt :

Janez VOUK
Tiskovna služba - Slovensko uredništvo - urednik
Elektronska pošta: TiskovnaSluzba-SL@europarl.europa.eu
STR: +33 3 881 74897